

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

מדינת ישראל
משרד החינוך

ראמ"ה
הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך

מאגר משימות בתורה

לכיתות ג, ד, ה, ו

ועדת ההיגוי

הרב יהודה טרופר, מפמ"ר להוראת התנ"ך בחמ"ד

גב' מירי שליסל, מפמ"ר לשעבר להוראת התנ"ך בחמ"ד

ד"ר רבקה רביב, מכללת אורות ישראל

גב' ברוריה מיכמן, מכללת אורות ישראל

מר נדב טחובר, מורה בכיר בתנ"ך

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך, 'ראמ"ה'

ד"ר חני שלטון, מנהלת תחום הערכה מעצבת

ד"ר אורנה שר-אבי, מנהלת גף מאגרי משימות

ד"ר ליסה אמדור, מנהלת לשעבר של גף מאגרי משימות

פיתוח: המרכז לטכנולוגיה חינוכית, מטח

ראש צוות הכתיבה: מר יאיר ליברמן, רכז הדרכה ארצי בתנ"ך

חברי צוות הכתיבה: מר עדיאל שושני; מר נדב טחובר; גב' ציפורה נווה

ריכוז וכתביבה: גב' ראקל סיטמן

פסיכומטריקה: גב' גילה בטורי; גב' ענת דרוך שמש

עריכת לשון: גב' מיכל אילון

עיצוב, גרפיקה והפקה: גב' רהאדה ערפאת, גב' ראקל סיטמן

איור: מר איל אילת

ניהול פיתוח מאגר המשימות: גב' תהילה גרינוולד

ניהול פיתוח מבחנים ארציים: מר עוזי סגיר

תודה מיוחדת למנהלים ולמורים, ששיתפו עמנו פעולה לצורך ניסוי המשימות, ותרמו לנו מידיעותיהם ומניסיונם הפדגוגי העשיר. הודות להם התאפשר מהלך של שיפור המשימות.

זכויות יוצרים לסמלונים במדריך למורהBlack Jack/shutterstock.com: **מחשב-ספר**Kittichai/shutterstock.com: **שעון**Gazlast/shutterstock.com: **דפי משימה**naihei/shutterstock.com: **פאזל**

מורים יקרים,

אנו מתכבדים להציג לפניכם את מאגר המשימות בתורה לכיתות ג-ו בבתי ספר האמ"ד. מאגר המשימות משלים נדבק נוסף של כלי הערכה בתכנית הלימודים המתחדשת לבתי הספר היסודיים.

משימת הערכה היא מטלה יישומית שמטרתה להעריך ידע נלמד ורציונות בדרכי יצירתיות ומהנה. לא פעם אנו מרגישים שהמבחן אינו כלי מספיק להערכה, בייחוד אם אנו רוצים שהתלמיד ייתן ביטוי למהות הנושא הנלמד ולערכים הנובעים ממנו, ולא רק לפרטי ידע. משימות הערכה מלמדות לתלמיד אפשרות להביע את עצמו באופן אישי ולהציג את כישוריו השונים. מאגר המשימות מאוון ומקיף נושאים רבים בדרכים שונות.

דווקא בלימוד התורה, שביסודו הוא לימוד ערכי, אנו נדרשים להוסיף כלי מתאימים אשר יאפשרו לתלמידים לתת ביטוי למה שנלמד בדרכים נוספות, מאוונות ויצירתיות.

למשימת הערכה אין "תשובה אחת נכונה", ותלמידים יכולים להציג זוויות ראייה שונות, מסקנות שונות ותוצרים שונים. עם זאת אין זה אומר שכל ביצוע הוא מיטבי. לכל משימה מצורף מדריך למורה, ופתק המדריך יש מחוון. המחווון מכיל דוגמאות של תוצרי תלמידים, בליווי הסבר קונקרטי כיצד להעריך את רמות הביצוע השונות. חשוב להשתמש במדריך כדי להפיק את התוצאת המרבית מהמשימה.

הצעתנו היא כי בתחומים שבהם יש משימת הערכה, תחליף המשימה את המבחן. ביצוע משימת הערכה אינו דומה למבחן. הביצוע משימה עם לתהליך יש חלק בעל משמעות, ולכן יש צורך בנוכחות ובמצורבות המורה בהסברים ובהכוונות למשימה. לא אחת המלצנו שהעלם הראשון במשימה יבוצע על ידי התלמידים בסיוע המורה כדי לוודא שהמשימה בהירה ומובנת להם. כמו כן חשוב לתת במה לתוצרי התלמידים, ולהסברים הנלווים שלהם – מהו הרציון שהביעו, ומדוע בחרו דווקא בדרכי שבה בחרו להביע אותן.

אנו מקווים כי השימוש במשימות הערכה יהיה גם כפי שהצגנו הצעות ורציונות משלכם למשימות נוספות בפרשות ופנושאים שאתם מלמדים. נשמח לקבל מכם רציונות ולהעלות אותם לאתר "ללמוד וללמד".

בצמוד הבא מוצגת טבלה מסכמת של משימות הערכה ומקומן בתכנית השנתית.

תודתנו העמוקה לצוות ראמ"ה ולצוות מטה על השותפות הפורייה בהכנת המשימות. יאיר ליברמן וצוות הכתיבה

מבוא

משימות הביצוע שבמאגר זה מאפשרות למורים להעריך את הישגי התלמידים על סמך תכנית הלימודים בדרך שונה ממבחן סטנדרטי. משימות המאגר הן ברובן משימות פתוחות, מורכבות, מאתגרות ולעתים גם מתמשכות. באמצעותן התלמידים יכולים לפתח תוצרים המעידים על הבנה מעמיקה, על יכולת ניתוח תכנים, וכמו כן על פרשנות והתבוננות בנושאים מתכנית הלימודים מנקודות מבט שונות.

המשימות מְזַמְנֹת עבודה בצוות ומעודדות את העמקת ההבנה באמצעות דיון קבוצתי, הערכה עצמית ומהלכים רפלקטיביים שאינם מתאפשרים במבחן שגרתי קצר.

מאגר המשימות בתורה הוא נדבך נוסף של חומרי למידה המיועדים למורים כדי שיוכלו להעריך את התלמידים בדרך שיש בצדה גם למידה מאתגרת, מקדמת ומעניינת. המשימות מאפשרות לבחון סוגיות אקטואליות מעולמם של התלמידים בנוגע לפרקים ולפירושים שנלמדו בכיתה תוך כדי הפנמה בעלת משמעות ברובד המוסרי-מחשבתי.

מאגר המשימות בתורה הוא תוצאה של שיתוף פעולה בין הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה) ובין מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת התנ"ך במשרד החינוך. צוות כתיבה פיתח את המשימות בסיועה של ועדת היגוי מקצועית בראשותם של מר יהודה טרופר, מפמ"ר תנ"ך בחמ"ד ושל גב' מירי שליסל שבעת כהונתה כמפמ"ר תנ"ך בחמ"ד התחילה את תהליך הפיתוח של המשימות.

תכולת מאגר המשימות בתורה ומבנהו

במאגר 12 משימות הערכה. המשימות עומדות לרשות המורים המלמדים את המקצוע בכיתות ג-ו. משימות המאגר מושתתות על תכנית הלימודים החדשה בכל אחת משכבות הגיל.

12 משימות המאגר:

חומש	שם המשימה	נושא המשימה	המשימה לתלמיד
שמות (כיתה ג)	שעבוד מצרים	סיכום פרשת שמות: צמיחת הגאולה מתוך השעבוד והגזירות, תחילת שליחות משה	התאמת איורים לפסוקים, כתיבת כרזות בשם מלך מצרים
	עשרת הדיברות	חשיבותן ומשמעותן הייחודית של עשרת הדיברות	התאמת פסוקים לאיורים, מיון הדיברות, הכנת שקופיות
	משפטים	תפקיד הדיין ותכונותיו, דיני נזיקין ושומרים מתוך פרשת משפטים	מילוי הצהרת דיין, כרטיסיות תובע ונתבע מתוך הפרשה
	אלבום המשכן שלי	מיקומם ותפקידם של כלי המשכן, ביקור בבית כנסת - "מקדש מעט".	כרטיסי כלים, הדבקה בתרשים, ביקור ב"מקדש מעט" - צילום וכתיבה
ויקרא (כיתה ד)	רש"י	דמותו של רש"י "רבן של ישראל", הכרת כתב רש"י	סרטון, משחקי זיכרון ותפוזרת להכרת כתב רש"י
	כהנים	דמותו של הכהן - חשיבותה והופעותיה השונות בחומש ויקרא	התאמת איורים לפסוקים, הכנת "תיק ליווי לכהן המתחיל"
	חגי ישראל	החגים בחיינו - תאריכים מצוות ומנהגים; הבדלה בין חגים דאורייתא ובין חגים דרבנן	הכנת לוח שנה אישי, הכנת תעודות זהות ומשחק קלפים על המועדים
במדבר (כיתה ה)	מחנה ישראל	סידור מחנה ישראל	מילוי תרשים מחנה ישראל - מיקום השבטים ומספר האוכלוסין; פתרון חידות
	פרקי מסע	המסע בעבר הירדן המזרחי בשנה הארבעים - הדרך, הקשיים והאמונה	סימון מקומות ודרכים במפה, איגרת המלצות למנהיגי העם לקראת הדרך
	משה רבנו	סיכום המידות והערכים הנלמדים מדמותו של משה רבנו בחומשים שמות-דברים	איורים-פסוקים ואיתור מידות; כתיבת נאום למושב הכנסת, או עיצוב פינה/תערוכה בחדר לאור דמותו של משה
דברים (כיתה ו)	שמע ישראל	אמירת "שמע ישראל" במסורת ישראל, וייחודה כהצהרת אמונה	מיון איורים - "שמע ישראל" במעגל החיים, ריאיון של בני משפחה, הכנת סמל "שמע ישראל"
	מעבר הירדן	נאום משה בספר דברים - הרעיונות המרכזיים שצריכים להוביל את עוברי הירדן אל הארץ המובטחת	כתיבת הנחיות למנהיגי העם כיצד לנהוג בחמישה תחומי חיים, עם כניסת העם לארץ.

מבנה המשימות במאגר דומה: כל משימה מורכבת משני חלקים. **החלק הראשון** הוא "מדריך למורה" ובו מפורטים העניינים האלה: ידע קודם הנדרש לביצוע המשימה, יעדי המשימה, התנאים לביצוע המשימה, החומרים לביצוע המשימה, התוצר המצופה מהתלמיד, המחווון (המחווון הוא אנליטי, ומפורטים בו הקריטריונים להערכה) ונספחים. **החלק השני** הוא "המשימה לתלמיד" ובה הוראות לכל שלב, דפי עזר ונספחים רלוונטיים.

לסיכום, מאגר המשימות הוא עוד נדבך של החומרים המוצעים למורים המלמדים את המקצוע תורה. מורים שישתמשו במאגר המשימות ביעילות, יוכלו להעריך את תהליך הלמידה של תלמידיהם באופן העולה בקנה אחד עם תהליך ההוראה שלהם. הם יזמנו לתלמידיהם הערכה מגוונת שבצדה גם למידה מאתגרת, מקדמת ומעניינת. באמצעות המאגר יוכלו המורים להעשיר את הידע המקצועי שלהם בתחום חלופות בהערכה.